

Onderwerp

Regionale Energiestrategie Arnhem Nijmegen (RES 1.0)

Opsteller	Anne Hurkens	Collegebesluit	23 maart 2021
Programma	Openbare ruimte	Behandeldatum Raad	28 april 2021
Portefeuillehouder	H. Tiemens	Status	Openbaar

Samenvatting

Vanuit het landelijke Klimaatakkoord hebben 30 RES-regio's de opdracht gekregen voorstellen te doen voor de ontwikkeling van duurzame elektriciteit op land en de warmtetransitie. Met de Regionale Energiestrategie (RES 1.0) Arnhem Nijmegen leveren we een waardevolle bijdrage aan de doelstelling van de regio om in 2050 energieneutraal te zijn, met als ambitie 55% CO₂-reductie in 2030 ten opzichte van 1990. Uiterlijk 1 juli 2021 dient de RES 1.0 te zijn ingeleverd bij Nationaal Programma Regionale Energiestrategie (NPRES) en het Planbureau Leefomgeving (PBL).

Voorstel

1. In te stemmen met het bod van de Regionale Energiestrategie (RES 1.0) Arnhem Nijmegen als basis voor grootschalige opwek van duurzame energie en verdeling van bovenlokale warmtebronnen in de regio Arnhem Nijmegen tot 2030.

Aanleiding

Vanuit het landelijke Klimaatakkoord hebben 30 RES-regio's de opdracht gekregen voorstellen te doen voor de ontwikkeling van duurzame elektriciteit op land en de warmtetransitie. De RES-regio's zijn regionale samenwerkingsverbanden tussen provincie, gemeenten en waterschappen. Nijmegen maakt onderdeel uit van de RES-regio Arnhem Nijmegen.

In januari 2020 hebben de volksvertegenwoordigers van de deelnemende partijen van de RES Regio Arnhem Nijmegen de startnotitie vastgesteld. In vervolg hierop hebben in de zomer van 2020 alle colleges en DB-leden van de deelnemende partijen in de RES Regio Arnhem Nijmegen het concept-bod RES vastgesteld en ter informatie aan de raden en algemeen bestuur voorgelegd. De reacties uit de raden zijn verwerkt in een oplegnotitie. Op 1 oktober 2020 is het concept-bod RES Regio Arnhem Nijmegen samen met de oplegnotitie aangeboden aan het NPRES en PBL.

De volgende stap is het opleveren van een RES 1.0 uiterlijk 1 juli 2021. In de RES 1.0 doet de regio een bod waaruit blijkt hoe de deelnemende partijen uit de RES Regio Arnhem Nijmegen gezamenlijk tot keuzes zijn gekomen over het op grote schaal opwekken van duurzame elektriciteit en de regionale verdeling van warmte. De verkenning richt zich op 2030 met een doorkijkje naar 2050. De afspraken in het Klimaatakkoord vormen daarvoor de basis. U treft alle stukken van de RES Arnhem Nijmegen op <https://www.regioan.nl/res-regionale-energiestrategie/>.

Beoogde impact

Met de RES 1.0 leveren we een waardevolle bijdrage aan de doelstelling van de regio om in 2050 energieneutraal te zijn, met als ambitie 55% CO₂-reductie in 2030 ten opzichte van 1990. Met het bod RES 1.0 geven we tevens een doorkijk naar de verdere opgaven en ontwikkelingen op weg naar RES 2.0.

Argumenten

1.1 De RES 1.0 geeft duidelijkheid welke uitgangspunten en spelregels we in de regio hanteren om tot een duurzame energieopwekking te komen.

De vastgestelde Startnotitie bevat spelregels. Op basis hiervan is het bod RES 1.0 opgesteld. Hierin staat weergegeven hoe we in de Regio Arnhem Nijmegen aan de slag zijn gegaan met het vraagstuk hoe we tot duurzame energieopwekking komen. In de RES 1.0 zijn, met de kennis van nu en de kunde en ervaring van de betrokken stakeholders, ‘afspraken voor de toekomst’ opgenomen. Bij de vaststelling van de RES 1.0 leggen betrokken RES-partners aan de voorkant deze afspraken voor de toekomst vast. U treft de ‘afspraken voor de toekomst’ in paragraaf 2.7 van de bestuurlijke samenvatting RES 1.0.

1.2 De RES 1.0 dient uiterlijk 1 juli 2021 te zijn ingediend bij het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie (NPRES) en het Planbureau Leefomgeving (PBL).

Om de RES 1.0 tijdig in te kunnen dienen bij het NPRES en PBL dienen de volksvertegenwoordigers (raden, staten en AB leden) uiterlijk 15 juni 2021 een besluit te nemen over de RES 1.0. Dit besluit zal aan de werkorganisatie worden teruggekoppeld inclusief de reacties op de RES 1.0. De reacties worden samen met het bod RES 1.0 ingediend bij het NPRES en PBL en worden meegenomen in het traject naar uitwerking RES 2.0.

1.3 De RES 1.0 is tot stand gekomen van, voor en door de regio

Alle processtappen in het traject RES 1.0 zijn afgestemd met de voorzitters van de griffierskringen Noord en Zuid. Verder zijn alle spelers uit de regio uitgebreid betrokken en alle informatie is zo transparant mogelijk gedeeld. In het proces deden meer dan 450 personen mee, veelal vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties. De Gemeenteraden hebben in de zomer van 2020 wensen en bedenkingen ingediend. Hoe de wensen en bedenkingen zijn meegenomen in het proces richting de RES 1.0, vindt u terug in de ‘Reactienota behorende bij RES 1.0 Wensen en bedenkingen en antwoorden’.

1.4 De RES 1.0 sluit aan bij het beleid van de gemeente Nijmegen

Nijmegen heeft de ambitie om in 2045 energieneutraal te zijn, wat betekent dat we binnen onze gemeentegrenzen evenveel energie opwekken als we gebruiken. Vanwege het beperkte grondgebied is het voor Nijmegen een grote uitdaging om zelf voldoende duurzame energie op te wekken. Samenwerking met de regio noodzakelijk om onze doelstellingen te halen. We streven daarbij naar een eerlijke verdeling tussen lusten en lasten.

1.5 De projecten voor grootschalige opwek van duurzame elektriciteit in Nijmegen zijn opgenomen in de RES 1.0

In Nijmegen hebben we al een start gemaakt met de grootschalige opwek van duurzame energie. Alle projecten die lopen in Nijmegen hebben een plek gekregen in de RES 1.0. De projecten zonnepark De Grift en het zonnepark langs de A73 geven invulling aan de

regionale zoekgebieden op ons grondgebied. De overige projecten; het gerealiseerde windpark Nijmegen-Betuwe, het gerealiseerde zonnepark bij ENGIE en het nog te realiseren windpark bij ENGIE, zijn in de RES 1.0 opgenomen als projecten buiten de zoekgebieden.

Zon op dak is als aparte categorie benoemd in de RES 1.0. Voor Nijmegen is de ambitie opgenomen om 0,78 TWh zon op dak te realiseren in 2030, wat neerkomt op een benutting van ongeveer 25% van de theoretische potentie voor grootschalig zon op dak.

Kanttekeningen

1.1 Ook wanneer de Raad niet instemt met de RES 1.0 zal deze worden ingediend bij het NPRES en PBL.

Het opstellen van de RES is een gezamenlijk regionaal proces. In de startnotitie, zoals door alle volksvertegenwoordigers is vastgesteld, zijn afspraken vastgelegd over de opgave, het proces, de op te leveren resultaten, de uitgangspunten en 'spelregels' die we hanteren. Voor het besluitvormingstraject is hierin opgenomen dat we consensus als uitgangspunt hanteren. Wanneer een overheidspartner zich niet kan scharen achter het bod RES 1.0 zal hiervan - bij het aanbieden van de RES 1.0 aan het NPRES en PBL - aantekening worden gemaakt onder opgave van redenen.

1.2 Amendementen van de raad hebben alleen betrekking op eigen gemeente.

Besluiten van de volksvertegenwoordigers (Raden/Staten/AB) hebben betrekking op hun eigen organisatie. Als het bod RES 1.0 wordt geamendeerd, dan geldt dit besluit dus alleen voor deze partij. Wel wordt hiervan een aantekening gemaakt bij het indienen van het bod RES 1.0.

1.3 De verhouding tussen zon en wind is vanuit oogpunt van maatschappelijke kosten niet optimaal

Een verhouding tussen zon en wind van 50%-50% (uitgedrukt in vermogen) brengt de laagste maatschappelijke kosten met zich mee. Het bod in de RES 1.0 heeft een betere verhouding dan het concept bod: 89% zon en 11% wind, tegenover 97% zon en 3% wind. Deze verhouding is efficiënter en effectiever, zoals blijkt uit de doorrekening van Alliander. In de afgelopen periode zijn ook nieuwe verkenningsgebieden voor windturbines in beeld gekomen. Deze worden in de aanloop naar de RES 2.0 verder onderzocht. Daarmee kan de verhouding zich potentieel verder ontwikkelen naar 82% zon en 18% wind.

1.4 De opbrengst van de RES 1.0 is onvoldoende om regionale doelstelling van 55% CO₂-besparing te halen

We dragen vanuit Regio Arnhem Nijmegen met 1,62 TWh bij aan de landelijke ambitie van 35 TWh opwekking via zonnevelden, grootschalig zon op dak en windturbines. Het is een bod waar we trots op mogen zijn, hoewel voor de regionale ambitie van 55% CO₂-reductie in 2030 een grotere bijdrage nodig is.

Financiën

Het Rijk heeft aan alle regio's een decentralisatie-uitkering toegekend om te komen tot een RES 1.0 De gemeente Nijmegen heeft deze middelen ontvangen, aangezien zij opdrachtgever en kasbeheerder is voor het RES-proces. Uit deze middelen worden de uren en middelen gedekt. Tot het moment van vaststelling RES 1.0 zijn er geen financiële gevolgen. Voor het traject naar RES 2.0 dienen opnieuw financiële afspraken te worden

gemaakt. De verwachting is dat deze in de lijn liggen van de benodigde middelen voor de RES 1.0. De financieringsafspraken voor RES 2.0 zullen verlopen via de budgetbesprekingen voor de GR Groene Metropoolregio onder de opgave Circulaire regio. Het is teleurstellend dat het Rijk nog geen duidelijkheid heeft gegeven over de bekostiging van het Klimaatakkoord, inclusief de RES.

Vervolg

Uiterlijk 15 juni 2021 dienen de volksvertegenwoordigers (Raden/Staten/AB) een besluit te nemen over het bod RES 1.0. De werkorganisatie zal van dit besluit en eventuele reacties op het bod RES 1.0 op de hoogte worden gesteld. Het bod RES 1.0 zal uiterlijk 1 juli 2021 bij het NPRES en PBL worden ingediend, tezamen met alle ontvangen reacties.

Het proces van de regionale energiestrategie houdt met de vaststelling van de RES 1.0 op 1 juli 2021 niet op en loopt direct door richting het ontwikkelen van RES 2.0. RES 1.0 en de uitwerking daarvan in RES 2.0 zullen worden geborgd in de opgave Circulaire regio van de Groene Metropoolregio, die op 1 januari 2021 van start is gegaan.

De oplevering van de RES 1.0 maakt onderdeel uit van een langdurige regionale samenwerking met diverse ijkmomenten, met als uiteindelijk doel 100% hernieuwbare energie in 2050. De RES wordt elke twee jaar gemonitord en geüpdatet in RES 2.0, RES 3.0 etc.

Bijlagen

1. Bestuurlijke samenvatting RES 1.0 Arnhem Nijmegen
2. Reactienota behorende bij RES 1.0 Wensen en bedenkingen en antwoorden
3. Netimpactanalyse Liander